คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ ๑
บทนำ

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระราชดำรัสในเรื่องการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป ทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ ๔ แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต อีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนเก่งมากขึ้น โดยทรงมีพระราชดำริให้นำทั้งสองเรื่องมาใช้ในการจัดการศึกษา

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่าย ๒ โมงครึ่ง หรือเวลา ๑๔.๓๐ น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของ แต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย ๔ โมง หรือเวลา ๑๖.๐๐ น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาระหว่าง หลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

นอกจากนั้น จากผลการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า

- ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เป็นเวลา ๗ หรือ ๘ ชั่วโมงต่อวัน

- เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- เด็กนักเรียนมีภาระงาน การบ้านมากเกินไป หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้าน
- เด็กเครียด และต้องเรียนพิเศษมาก

จากที่กล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้น้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน **"ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"** มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการเวลาเรียน **"ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"**

๑. เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล

๓. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของแต่ละบุคคล

๔. เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้

๕. เพื่อให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ความหมาย

เพื่อให้การนำนโยบาย **"ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"** ไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจนตรงกันจึงกำหนดความหมายของคำสำคัญ ไว้ดังนี้

๑. **ลดเวลาเรียน** หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ ให้น้อยลง

๒. **เพิ่มเวลารู้** หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น

๓. **การบริหารจัดการเวลาเรียน** หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

แนวคิดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อาจจะไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเพราะโรงเรียนหลายแห่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง มีความกังวล สงสัยว่าทำไมต้องลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในประเด็นนี้ถ้าเราพิจารณาแล้วจะพบว่า ในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยี เช่น Internet, Computer, Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมายที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียนตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Base Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ภายใต้แนวคิด ดังนี้

๑. กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย

๒. เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)

๓. ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย

๔. ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor)

๕. ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น

กรอบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

๑. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน รวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน

๒. ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่และนักเรียนแต่ละคน มีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน

๓. การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่

๔. ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

สมมติฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ของนักเรียน ดังนี้

๑. มนุษย์สร้างความรู้ผ่านกิจกรรมการไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้พวกเขาสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีแผนภาพโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการอธิบายความอยากรู้อยากเห็นการมีปฏิสัมพันธ์ ความขัดแย้ง การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่ การสร้างพลังกับเพื่อนทางปัญญาการเรียนรู้ ดังนี้

๑.๑ ความอยากรู้อยากเห็นและความขัดแย้งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน

๑.๒ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

๑.๓ ความขัดแย้งทางปัญญานำมาซึ่งการไตร่ตรอง

๑.๔ การไตร่ตรองกระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

๑.๕ จากข้อที่กล่าวข้างต้นเกิดเป็นวงจร โดยประสบการณ์ของนักเรียนมีผลต่อการเกิดของวงจรและวงจรนี้เองที่ทำให้นักเรียนสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ให้กับตนเอง

๒. การสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันและต่างจากที่ผู้สอนคาดหวังผู้สอนต้องยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่ผู้เรียนคิด

๓. องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

๓.๑ การรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

๓.๒ การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้

๓.๓ การวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนต้องใช้เวลาสอนเนื้อหาสาระให้น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลักการของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ ๔ แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณญาณร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ครูผู้สอน ต้องลดบทบาทจากเดิมที่คอยสอนเนื้อหา สาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก สั่งการให้นักเรียนได้ทำตามที่ครูกำหนด มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ลดเวลาเรียนเนื้อหาในชั้นเรียนให้น้อยลง และส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความถนัด ความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

๑. ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนและเกิดทักษะที่ต้องการ

๒. ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา ความรู้ที่จะสอนเท่านั้น

๓. ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนจากคำบอกของผู้สอน

๔. ครูต้องจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู และครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน

๕. ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖. ครูออกแบบ สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว

๗. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ และแนวคิดที่สำคัญ มากกว่าการท่องจำได้

๘. ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น

๙. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกันของเนื้อหามากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่องๆ

๑๐. เน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว

๑๑. ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการใช้คำถามกระตุ้น มากกว่าการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น

๑๒. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง

๑๓. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

๑๔. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

๑๕. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน

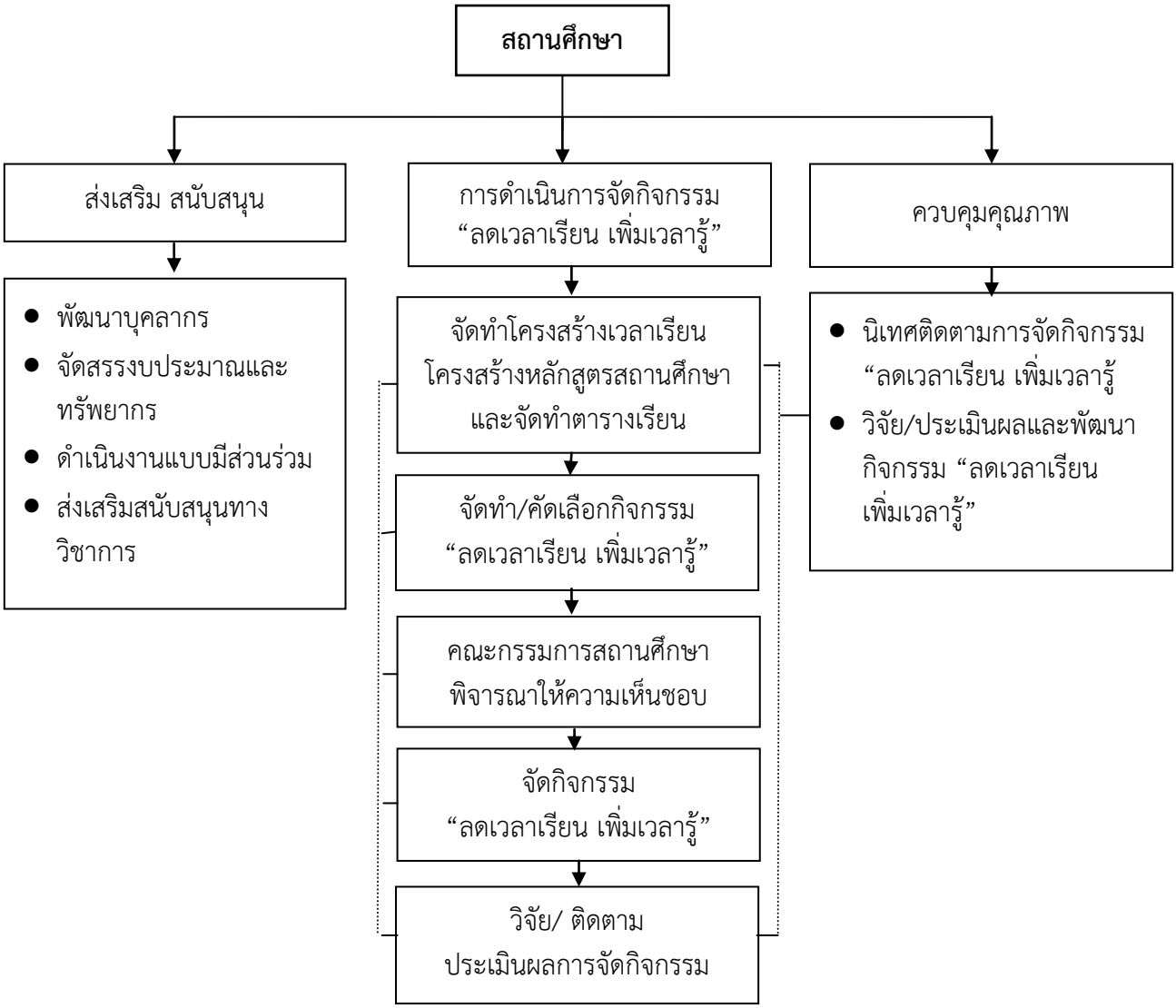
๑๖. ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริงเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

๑๗. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มากกว่าการที่นักเรียนเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ

๑๘. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งในด้านความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับนักเรียนทั้งหมดทุกคน

๑๙. ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียนมากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

แนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แผนภูมิแนวทางการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

แนวทางการกำหนดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาพิจารณาเลือกแนวทางการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษา ดังนี้

แนวทางที่ 1

- โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจรายบุคคล/รายกลุ่ม

แนวทางที่ 2

- โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรายบุคคล / รายกลุ่มเสนอกิจกรรม ครูเป็นที่ปรึกษาพิจารณาดูแล ช่วยเหลือ

แนวทางที่ 3

- โรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับใช้แนวทางที่ 1 ร่วมกับแนวทางที่ 2 ที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ชุมชน

การบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น

3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน

4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

ตอนที่ ๒
การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน มีสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสำนักต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทของหน่วยงานและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๑ ประกาศนโยบาย **“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**

๑.๒ มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

๑.๔ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๒.๑ จัดทำคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

๒.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ร้อยละ ๑๐ ปีการศึกษา ๒/๒๕๕๘ และดำเนินการทุกโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๕๙

๒.๔ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

๒.๕ จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

๒.๖ สรุปและรายงานผล

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. / สพม.)

๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจน

๓.๒ ศึกษาคู่มือการบริหารการจัดเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ ประชุมชี้แจง โรงเรียน / ผู้เกี่ยวข้อง

๓.๔ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

๓.๕ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๓.๖ สรุปและรายงานผล

๔. สถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

๔.๒ กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน อย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน

๔.๓ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

๔.๔ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๔.๕ วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

๔.๖ ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ โดยแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีรายละเอียดพร้อมตัวอย่างในเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน

๔.๗ ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

๔.๘ ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนด

๔.๙ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

๔.๑๐ ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔.๑๑ สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๑ เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

๑.๒ อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ

๑.๓ ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

๑.๔ นิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๑.๕ จัดเวทีเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

๑.๖ นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

๒. ครูผู้สอน

๒.๑ วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล

๒.๒ ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

๒.๓ จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

2.4 ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๒.5 ประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

๒.6 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒.7 รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๓. ผู้เรียน

๓.๑ สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง

๓.๒ สำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

๓.๓ ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง

๓.๔ ฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

๓.๕ ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓.๖ ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน

๓.๗ ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิ

๔. ผู้ปกครอง

๔.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

๔.๒ ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้เรียน

๔.๓ ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน และร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน

ตอนที่ ๓
แนวทางการดำเนินงาน

กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้รวม ๘๔๐ ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๑๒๐ ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้รวม ๘๘๐ ชั่วโมงต่อปี (๒๒ หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๑๒๐ ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้รวม ๓ ปี จำนวน ๑,๖๔๐ ชั่วโมง (๔๑ หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๓๖๐ ชั่วโมง และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า ๑,๖๐๐ ชั่วโมง (๔๐หน่วยกิต) รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

โดยมี รายละเอียด ตามกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ / กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม. ๔ - ๖
กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๖๐ (๔ นก.)	๑๖๐ (๔ นก.)	๑๖๐ (๔ นก.)	๓๒๐ (๘ นก.)
- ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐ *(๑ นก.)*	๔๐ *(๑ นก.)*	๔๐ *(๑ นก.)*	๘๐ *(๒ นก.)*
- ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม - หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม - เศรษฐศาสตร์ - ภูมิศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ *(๓ นก.)*	๑๒๐ *(๓ นก.)*	๑๒๐ *(๓ นก.)*	๒๔๐ *(๖ นก.)*
สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	**๘๔๐**	**๘๔๐**	**๘๔๐**	**๘๔๐**	**๘๔๐**	**๘๔๐**	**๘๘๐ (๒๒ นก.)**	**๘๘๐ (๒๒ นก.)**	**๘๘๐ (๒๒ นก.)**	**๑,๖๔๐ (๔๑ นก.)**
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๖๐๐ ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	**ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชั่วโมง / ปี**						**ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง / ปี**			**รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง**

จากกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สถานศึกษาสามารถนำโครงสร้างเวลาเรียนดังกล่าวไปจัดทำเป็นโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามความพร้อม ความต้องการ ความจำเป็น หรือจุดเน้นของสถานศึกษา ให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

แนวทางการปรับลดเวลาเรียน

ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กำหนดให้ลดเวลาเรียนภาควิชาการลดลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้ความสามารถในการออกการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ในการนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้มีความเหมาะสมในการลดเวลาเรียน ดังนี้

<table>
<tr><th colspan="7">แนวทางการปรับลดเวลาเรียน</th></tr>
<tr><th rowspan="2">กลุ่มสาระการเรียนรู้
/ รายวิชา / กิจกรรม</th><th colspan="2">เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.๑-๓</th><th colspan="2">เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.๔-๖</th><th colspan="2">เวลาเรียนต่อปีชั้น ม.๑-๓</th></tr>
<tr><th>เดิม</th><th>ใหม่</th><th>เดิม</th><th>ใหม่</th><th>เดิม</th><th>ใหม่</th></tr>
<tr><td>กลุ่มสาระการเรียนรู้</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ภาษาไทย</td><td>200</td><td rowspan="11">คงเดิม</td><td>160</td><td rowspan="11">คงเดิม</td><td>120</td><td rowspan="11">คงเดิม</td></tr>
<tr><td>คณิตศาสตร์</td><td>200</td><td>160</td><td>120</td></tr>
<tr><td>วิทยาศาสตร์</td><td>80</td><td>80</td><td>120</td></tr>
<tr><td>ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)</td><td>40</td><td>80</td><td>120</td></tr>
<tr><td>สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</td><td>120</td><td>120</td><td>160</td></tr>
<tr><td>- ประวัติศาสตร์</td><td>40</td><td>40</td><td>40</td></tr>
<tr><td>- ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</td><td rowspan="4"></td><td rowspan="4"></td><td rowspan="4"></td></tr>
<tr><td>- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ
การดำเนินชีวิตในสังคม</td><td>80</td><td>80</td><td>120</td></tr>
<tr><td>- เศรษฐศาสตร์</td></tr>
<tr><td>- ภูมิศาสตร์</td></tr>
<tr><td>สุขศึกษาและพลศึกษา</td><td>80</td><td>80</td><td>80</td></tr>
<tr><td>ศิลปะ</td><td>80</td><td>80</td><td>80</td></tr>
<tr><td>การงานอาชีพและเทคโนโลยี</td><td>40</td><td>80</td><td>80</td></tr>
<tr><td>รวมเวลาเรียนพื้นฐาน</td><td>840</td><td>840</td><td>840</td><td>840</td><td>880</td><td>880</td></tr>
<tr><td>รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น</td><td>ปีละไม่น้อยกว่า
40 ชั่วโมง</td><td>ปีละ
40 ชั่วโมง</td><td>ปีละไม่น้อยกว่า
40 ชั่วโมง</td><td>ปีละ
40 ชั่วโมง</td><td>ปีละไม่น้อยกว่า
200 ชั่วโมง</td><td>ปีละ
200 ชั่วโมง</td></tr>
<tr><td>กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</td><td>120</td><td>120</td><td>120</td><td>120</td><td>120</td><td>120</td></tr>
<tr><td>- กิจกรรมแนะแนว</td><td>๔๐</td><td rowspan="4">กิจกรรม
ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้</td><td>๔๐</td><td rowspan="4">กิจกรรม
ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้</td><td>๔๐</td><td rowspan="4">กิจกรรม
ลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้</td></tr>
<tr><td>- กิจกรรมนักเรียน
- ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร
- ชุมนุม ชมรม</td><td>๔๐

๓๐</td><td>๔๐

๓๐</td><td>๔๐

๓๐</td></tr>
<tr><td>- กิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์</td><td>๑๐</td><td>๑๐</td><td>๑๐</td></tr>
<tr><td>รวมเวลาเรียนทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด</td><td>ไม่น้อยกว่า
1,000
ช.ม./ปี</td><td>ไม่เกิน
1,000
ช.ม./ปี</td><td>ไม่น้อยกว่า
1,000
ช.ม./ปี</td><td>ไม่เกิน
1,000
ช.ม./ปี</td><td>ไม่น้อยกว่า
1,200
ช.ม./ปี</td><td>ไม่เกิน
1,200
ช.ม./ปี</td></tr>
</table>

แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนสามารถปรับโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ได้ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา ปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและบูรณาการการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ ๘๔๐ ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ ๔๐ ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น ๘๘๐ ชั่วโมง/ปี (๒๒ ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๑๒๐ ชั่วโมง/ปี (๓ ชั่วโมง/สัปดาห์) จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี

๒. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษาจัดแบ่งจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชาต่อภาคเรียนได้ตามความเหมาะสม และบูรณาการการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ ๘๘๐ ชั่วโมง/ปี และ รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ ๒๐๐ ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น ๑,๐๘๐ ชั่วโมง/ปี (๒๗ ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๑๒๐ ชั่วโมง/ปี (๓ ชั่วโมง/สัปดาห์) จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี

สถานศึกษาที่มีความประสงค์จะปรับลดเวลาเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

๒. ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา

๓. ความต้องการของผู้เรียน

ตัวอย่าง
โครงสร้างหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน(ชม./ปี)
รายวิชาพื้นฐาน	**(๘๔๐)**
ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย	๒๐๐
ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์	๒๐๐
ว๑๑๑๐๑ วิทยาศาสตร์	๘๐
ส๑๑๑๐๑ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐
ส๑๑๑๐๒ ประวัติศาสตร์	๔๐
พ๑๑๑๐๑ สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐
ศ๑๑๑๐๑ ศิลปะ	๘๐
ง๑๑๑๐๑ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	๔๐
อ๑๑๑๐๑ ภาษาอังกฤษ	๔๐
รายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม	**(๔๐)**
ส๑๑๒๓๑ หน้าที่พลเมือง	๔๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**(๑๒๐)**
กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	
- กิจกรรมแนะแนว	๔๐
- กิจกรรมนักเรียน	
- ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด	๔๐
- ชุมนุม/ชมรม	๓๐
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๐
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	**๑,๐๐๐**

หมายเหตุ

๑. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๒. วิชาหน้าที่พลเมือง จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม แต่จัดการเรียนการสอน ให้บูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียน ดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง
โครงสร้างหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน(ชม./ปี)
รายวิชาพื้นฐาน	**(๘๔๐)**
ท๑๔๑๐๑ ภาษาไทย	๑๖๐
ค๑๔๑๐๑ คณิตศาสตร์	๑๖๐
ว๑๔๑๐๑ วิทยาศาสตร์	๘๐
ส๑๔๑๐๑ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐
ส๑๔๑๐๒ ประวัติศาสตร์	๔๐
พ๑๔๑๐๑ สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐
ศ๑๔๑๐๑ ศิลปะ	๘๐
ง๑๔๑๐๑ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	๘๐
อ๑๔๑๐๑ ภาษาอังกฤษ	๘๐
รายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม	**(๔๐)**
ส๑๔๒๓๔ หน้าที่พลเมือง	๔๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**(๑๒๐)**
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	
- กิจกรรมแนะแนว	๔๐
- กิจกรรมนักเรียน	
- ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด	๔๐
- ชุมนุม/ชมรม	๓๐
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๐
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	**๑,๐๐๐**

หมายเหตุ

๑. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๒. วิชาหน้าที่พลเมือง จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม แต่จัดการเรียนการสอน ให้บูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียน ดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง
โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑	(หน่วยกิต/ชม.)	ภาคเรียนที่ ๒	(หน่วยกิต/ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	**๑๑ (๔๔๐)**	**รายวิชาพื้นฐาน**	**๑๑ (๔๔๐)**
ท๒๑๑๐๑ ภาษาไทย	**๑.๕ (๖๐)**	ท๒๑๑๐๒ ภาษาไทย	**๑.๕ (๖๐)**
ค๒๑๑๐๑ คณิตศาสตร์	**๑.๕ (๖๐)**	ค๒๑๑๐๒ คณิตศาสตร์	**๑.๕ (๖๐)**
ว๒๑๑๐๑ วิทยาศาสตร์	**๑.๕ (๖๐)**	ว๒๑๑๐๒ วิทยาศาสตร์	**๑.๕ (๖๐)**
ส๒๑๑๐๑ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	**๑.๕ (๖๐)**	ส๒๑๑๐๓ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	**๑.๕ (๖๐)**
ส๒๑๑๐๒ ประวัติศาสตร์	**๐.๕ (๒๐)**	ส๒๑๑๐๔ ประวัติศาสตร์	**๐.๕ (๒๐)**
พ๒๑๑๐๑ สุขศึกษาและพลศึกษา	**๑ (๔๐)**	พ๒๑๑๐๒ สุขศึกษาและพลศึกษา	**๑ (๔๐)**
ศ๒๑๑๐๑ ศิลปะ	**๑ (๔๐)**	ศ๒๑๑๐๒ ศิลปะ	**๑ (๔๐)**
ง๒๑๑๐๑ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	**๑ (๔๐)**	ง๒๑๑๐๒ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	**๑ (๔๐)**
อ๒๑๑๐๑ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	**๑.๕ (๖๐)**	อ๒๑๑๐๒ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	**๑.๕ (๖๐)**
รายวิชาเพิ่มเติม	**๒.๕ (๑๐๐)**	**รายวิชาเพิ่มเติม**	**๒.๕ (๑๐๐)**
ค๒๑๒๐๑ เสริมทักษะคณิตศาสตร์	**๐.๕ (๒๐)**	ค๒๑๒๐๒ คณิตศาสตร์ GSP	**๐.๕ (๒๐)**
อ๒๑๒๐๑ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	**๐.๕ (๒๐)**	ส๒๑๒๐๑ ท้องถิ่นของเรา	**๐.๕ (๒๐)**
ง๒๑๒๐๑ คอมพิวเตอร์ ๑	**๑ (๔๐)**	ง๒๑๒๐๓ คอมพิวเตอร์ ๒	**๑ (๔๐)**
ส๒๑๒๓๑ หน้าที่พลเมือง	๐.๕ (๒๐)	ส๒๑๒๓๒ หน้าที่พลเมือง	๐.๕ (๒๐)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**๖๐**	**กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**	**๖๐**
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		**กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้**	
- กิจกรรมแนะแนว	๒๐	- กิจกรรมแนะแนว	๒๐
- กิจกรรมนักเรียน - ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร	๒๐	- กิจกรรมนักเรียน - ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร	๒๐
- ชุมนุม/ชมรม	๑๕	- ชุมนุม/ชมรม	๑๕
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๕	- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๕
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	**๖๐๐**	**รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น**	**๖๐๐**

หมายเหตุ

๑. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๒. วิชาหน้าที่พลเมือง จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม แต่จัดการเรียนการสอนให้บูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียน ดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

แนวทางการปรับตารางเรียน

ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนต้องบริหารจัดการเวลาเรียน โดยกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้รายวิชา ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม และมีเวลาในการทำกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้มากขึ้น แล้วนำไปจัดตารางเรียนให้มีความยืดหยุ่น เพียงพอ ต่อเนื่อง และเชื่อมโยงตลอดแนว ดังนี้

๑. **ระดับชั้นประถมศึกษา** เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ๘๘๐ ชั่วโมง/ปี หรือเวลา ๒๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๑๒๐ ชั่วโมง/ปี หรือ ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมเวลาเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี หรือ ๒๕ ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ ๕ ชั่วโมง/วัน โดยทั่วไปโรงเรียนจะเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรถึงชั่วโมงสุดท้าย เวลา ๑๔.๓๐ น. และเลิกเรียน เวลา ๑๕.๓๐ น. นักเรียนจะมีเวลาอยู่โรงเรียนอีก ๑ ชั่วโมง/วัน รวมเวลาทั้งสิ้น ๖ ชั่วโมง/วัน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้ดังนี้

เวลา		กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	๐๘.๓๐ น. – ๑๑.๓๐ น.	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	๑๑.๓๐ น. – ๑๒.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	๑๒.๓๐ น. – ๑๔.๓๐ น.	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร
	๑๔.๓๐ น. – ๑๕.๓๐ น.	ปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายเหตุ

๑. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และตามบริบทของโรงเรียน

๒. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๓. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์

๒. **ระดับชั้นมัธยมศึกษา** เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ๑,๐๘๐ ชั่วโมง/ปี หรือ เวลา ๒๗ ชั่วโมง/สัปดาห์ และเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”) ๑๒๐ ชั่วโมง/ปี หรือ ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมเวลาเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรทั้งสิ้น ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี หรือ ๓๐ ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ ๖ ชั่วโมง/วัน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้ดังนี้

เวลา		กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ช่วงเช้า	๐๘.๑๕ น. – ๑๒.๑๕ น.	จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ
พักกลางวัน	๑๒.๑๕ น. – ๑๓.๑๕ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
ช่วงบ่าย	๑๓.๑๕ น. – ๑๕.๑๕ น.	- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร
	๑๕.๑๕ น. – ๑๖.๑๕ น.	ปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายเหตุ

๑. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และบริบทของโรงเรียน

๒. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดเป็นกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๓. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์

ตัวอย่างการจัดตารางเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษา

<table>
<tr><th>เวลา
วัน</th><th>๐๘.๐๐-
๐๘.๓๐</th><th>๐๘.๓๐-๐๙.๓๐</th><th>๐๙.๓๐-๑๐.๓๐</th><th>๑๐.๓๐-๑๑.๓๐</th><th>๑๑.๓๐-๑๒.๓๐</th><th>๑๒.๓๐-๑๓.๓๐</th><th>๑๓.๓๐-๑๔.๓๐</th><th>๑๔.๓๐-๑๕.๓๐</th></tr>
<tr><td>จันทร์</td><td rowspan="5">กิจกรรมหน้าเสาธง</td><td></td><td></td><td></td><td rowspan="5">พักรับประทานอาหารกลางวัน</td><td rowspan="5">- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ
- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จัดเป็นกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ บังคับตามหลักสูตร</td><td rowspan="5"></td><td></td></tr>
<tr><td>อังคาร</td><td colspan="3" rowspan="3">จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ</td><td rowspan="3">จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่ม”</td></tr>
<tr><td>พุธ</td></tr>
<tr><td>พฤหัส</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ศุกร์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

หมายเหตุ

๑. โรงเรียนมีเวลาจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ วันละ ๑ ชั่วโมง หรือ จำนวน ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์ ระหว่างช่วงเวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ ของแต่ละวัน

๒. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมโฮมรูม เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓. โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์

๔. โรงเรียนจะมีเวลาปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวนทั้งสิ้น ๙ ชั่วโมง/สัปดาห์

๕. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และตามบริบทของโรงเรียน

(ตัวอย่าง)

ตารางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ออกอากาศสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เวลา / วัน	๐๘.๐๐-๐๘.๓๐	๐๘.๓๐-๐๙.๓๐	๐๙.๓๐-๑๐.๓๐	๑๐.๓๐-๑๑.๓๐	๑๑.๓๐-๑๒.๓๐	๑๒.๓๐-๑๓.๓๐	๑๓.๓๐-๑๔.๓๐	๑๔.๓๐-๑๕.๓๐
จันทร์	กิจกรรมหน้าเสาธง	ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์ ๑	ศ๑๑๑๐๑ ศิลปะ ๑ (ดนตรี-นาฏศิลป์)	ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑	พักรับประทานอาหารกลางวัน	ง๑๑๑๐๑ กอท ๑	อ๑๑๒๐๑ ศัพท์แสนสนุก ๑ (เพิ่มเติม)	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
อังคาร		ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑	ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์ ๑	ส๑๑๑๐๒ ประวัติศาสตร์ ๑		พ๑๑๑๐๑ สุขศึกษาและพลศึกษา ๑ (สุขศึกษา)	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**	กิจรรมนักเรียน (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)
พุธ		ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑	อ๑๑๑๐๑ ภาษาอังกฤษ ๑	ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์ ๑		ว๑๑๑๐๑ วิทยาศาสตร์ ๑	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**	ลูกเสือ-เนตรนารี (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)
พฤหัส		ส๑๑๑๐๑ สังคมศึกษา ๑	ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑	ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์ ๑		ศ๑๑๑๐๑ ศิลปะ ๑ (ทัศนศิลป์)	ส๑๑๒๐๑ หน้าที่พลเมือง ๑ (เพิ่มเติม)	แนะแนว (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)
ศุกร์		ค๑๑๑๐๑ คณิตศาสตร์ ๑	ท๑๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑	ว๑๑๑๐๑ วิทยาศาสตร์ ๑		ส๑๑๑๐๑ สังคมศึกษา ๑	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**

หมายเหตุ 1. โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์

2. โรงเรียนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมวดที่ 2-4 จำนวน ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

3. วิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ อาจจะจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน**

(ตัวอย่าง)
ตารางเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เวลา / วัน	08.00 - 08.30 น.	08.30-09.30น.	09.30-10.30 น.	10.30-11.30 น.	11.30-12.30 น.	12.30-13.30 น.	13.30-14.30 น.	14.30-15.30 น.
จันทร์	กิจกรรมเช้า หน้าเสาธง BBL ส่งเสริมการอ่าน	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	พักรับประทานอาหารกลางวัน	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
อังคาร		คณิตศาสตร์	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ		ชุมนุม (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	สุขศึกษาและพลศึกษา	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
พุธ		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์		ศิลปะ	ลูกเสือ (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
พฤหัสบดี		คณิตศาสตร์	ภาษาไทย	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม		แนะแนว (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	สุขศึกษาและพลศึกษา	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
ศุกร์		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	ประวัติศาสตร์		ศิลปะ	การงาน อาชีพและเทคโนโลยี	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**

หมายเหตุ ๑. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน**

๒. โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ และจัดกิจกรรม หมวดที่ 2-4 จำนวน ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

ตัวอย่างการจัดตารางเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษา

<table>
<tr><th>เวลา
วัน</th><th>๐๗.๔๕-
๐๘.๑๕</th><th>๐๘.๑๕-๐๙.๑๕</th><th>๐๙.๑๕-๑๐.๑๕</th><th>๑๐.๑๕-๑๑.๑๕</th><th>๑๑.๑๕-๑๒.๑๕</th><th>๑๒.๑๕-๑๓.๑๕</th><th>๑๓.๑๕-๑๔.๑๕</th><th>๑๔.๑๕-๑๕.๑๕</th><th>๑๕.๑๕-๑๖.๑๕</th></tr>
<tr><td>จันทร์</td><td rowspan="5">กิจกรรมหน้าเสาธง</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td rowspan="5">พักรับประทานอาหารกลางวัน</td><td rowspan="4">- จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาคปฏิบัติ
- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ บังคับตามหลักสูตร</td><td rowspan="4"></td><td></td></tr>
<tr><td>อังคาร</td><td colspan="4" rowspan="3">จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเรียนเนื้อหา สาระ ภาควิชาการ</td><td rowspan="3">จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”</td></tr>
<tr><td>พุธ</td></tr>
<tr><td>พฤหัส</td><td></td></tr>
<tr><td>ศุกร์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

หมายเหตุ

๑. โรงเรียนมีเวลาจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ วันละ ๑ ชั่วโมง หรือ จำนวน ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์ ระหว่างช่วงเวลา ๑๕.๑๕ – ๑๖.๑๕ ของแต่ละวัน

๒. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน** ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมโฮมรูม เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จะลดเวลาในตารางเรียนได้ ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓. โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์

๔. โรงเรียนจะมีเวลาปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวนทั้งสิ้น ๙ ชั่วโมง/สัปดาห์

๕. โรงเรียนสามารถยืดหยุ่น ปรับเวลาได้ตามความเหมาะสม และตามบริบทของโรงเรียน

๖. โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมมาตรฐานสากล (IS) หรืออื่นๆ ให้จัดอยู่ในกรอบเวลาเรียน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี

(ตัวอย่าง)
ตารางเรียน ระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 2

เวลา / วัน	07.45-08.15 น.	08.15 – 09.15 น.	09.15 – 10.15 น.	10.15 – 11.15 น.	11.15 – 12.15 น.	12.15 – 13.15 น.	13.15 – 14.15 น.	14.15 – 15.15 น.	15.15 – 16.15 น.
จันทร์	กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรม Homeroom	ค21102 คณิตศาสตร์	อ21102 ภาษาอังกฤษ	ว21102 วิทยาศาสตร์		พักรับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมแนะแนว (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	กิจกรรม ลูกเสือเนตรนารี (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
อังคาร		ว21102 วิทยาศาสตร์	ส21103 สังคมศึกษา	ท21102 ภาษาไทย	ค21202 คณิตศาสตร์ GSP (เพิ่มเติม)		พ21102 สุขศึกษาและพลศึกษา	กิจกรรมชมรม (กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
พุธ		ค21102 คณิตศาสตร์	อ21102 ภาษาอังกฤษ	ส21103 สังคมศึกษา	ส21104 ประวัติศาสตร์		อ21102 ภาษาอังกฤษ	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**	**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
พฤหัสบดี		ท21102 ภาษาไทย	ส21103 สังคมศึกษา	ภาษาจีน / ญี่ปุ่น (เพิ่มเติม)	ส21201 ท้องถิ่นของเรา (เพิ่มเติม)		ศ21102 ศิลปะ		**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**
ศุกร์		ค21102 คณิตศาสตร์	ท21102ภาษาไทย	พ21102 สุขศึกษาและพลศึกษา	ง21203 คอมพิวเตอร์2 (เพิ่มเติม)		ง21102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี		**กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**

หมายเหตุ 1. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่แล้ว **โดยไม่เพิ่มชั่วโมงเรียน**

2. โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ และจัดกิจกรรม หมวดที่ 2-4 จำนวน ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

แนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่โรงเรียนสามารถจัดได้อย่างหลากหลาย เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเองเพราะมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเอง หรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะนักเรียนห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคม ให้นักเรียนได้เรียนรู้จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทย การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้กำหนดหมวดกิจกรรมและแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

หมวดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แบ่งออกเป็น ๔ หมวด ๑๖ กลุ่มกิจกรรม มีรายละเอียด ดังนี้

หมวดที่ ๑ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร)

๑. กิจกรรมแนะแนว

๒. กิจกรรมนักเรียน

๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

หมวดที่ ๒ สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้

๔. พัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร

๕. พัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset)

๖. พัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา

๗. พัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี

๘. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

หมวดที่ ๓ สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม

๙. ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมมีจิตสาธารณะและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม

๑๐. ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๑๑. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู)

๑๒. ปลูกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและหวงแหนสมบัติของชาติ

หมวดที่ ๔ สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต

๑๓. ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

๑๔. ฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ ทรัพย์สินทางปัญญา อยู่อย่างพอเพียงและมีวินัยทางการเงิน

๑๕. พัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต

๑๖. สร้างเสริมสมรรถนะทางกาย

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน แบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ สำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติ และได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้คนที่แตกต่างกันหลายช่วงวัยมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์

การเพิ่มเวลารู้นอกจากจะเป็นการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ จริยวัตร และวิถีปฏิบัติที่พึงให้กับผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดบรรยากาศร่วมกันเรียนรู้ ถ่ายโอน ส่งทอดประสบการณ์จากนักเรียนที่ต่างวัยกัน นอกจากนั้นผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การวางแผน แบ่งปันหน้าที่กันทำงาน สังเกต สำรวจค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล แก้ปัญหา ปรับปรุง นำเสนอ แลกเปลี่ยน สรุปความรู้ ทักษะทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต โดยการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังกล่าว มีแนวทางในการดำเนินการได้ ดังนี้

๑. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถจัดได้ทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่จัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ หรือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ หรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ โดยโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

๒. การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ตามขนาดโรงเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน มีแนวดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น ทั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นเอกเทศ หรือจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรจัดกลุ่มนักเรียนเป็นชั้นช่วงชั้น คละหลายชั้น หรือรวมกลุ่มทั้งโรงเรียน (กรณีเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก) ให้สอดคล้องกับจำนวนครูที่รับผิดชอบหรือเป็นผู้ดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมของโรงเรียนขนาดเล็กในบางพื้นที่ สามารถเดินทางไปมาสะดวก อาจนำนักเรียนหมุนเวียนกันไปจัดรวมกับโรงเรียนใกล้เคียงได้

๒.๒ โรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ที่มีครูพอดีชั้น หรือมีครูเพียงพอควรจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมได้ให้มีจำนวนทั้งกลุ่มไม่มากเกินไปและคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก

๒.๓ โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ที่มีนักเรียนจำนวนมากต้องมีการวางแผนที่รัดกุมเพราะทางโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดด้านสถานที่ และต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้อาจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงเวลาได้ตลอดวัน

๒.๔ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมกับบริบท ความพร้อมของโรงเรียน

๓. การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความต้องการความสนใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง จุดเน้น และอัตลักษณ์ของโรงเรียน และศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เมื่อโรงเรียนบริหารจัดการเวลาเรียน จัดทำโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้วขั้นตอนต่อไปครูต้องการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้นักเรียนปฏิบัติ ควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

๒. วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อแหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วย แหล่งเรียนรู้หลากหลายประเภท ได้แก่

2.๑ บริเวณและสถานที่ต่าง ๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชน/ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น สวนป่า สวนพฤกษศาสตร์ สนามกีฬาโรงเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องครัว โรงอาหาร ห้องสมุด หอประชุม เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ท้องถิ่น เช่น วัด สถานีอนามัย ตลาด หอสมุด พิพิธภัณฑ์ ทุ่งนา ป่าชุมชน โรงพยาบาล เป็นต้น

2.๒ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน

2.๓ เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ

2.๔ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญศาสนาและทางราชการ

ห้องเรียนธรรมชาติ เป็นห้องเรียนแห่งประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับความงดงามระบบนิเวศ และความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติทั้งที่เป็นดิน น้ำ ป่าไม้ อากาศ ฯลฯ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในธรรมชาติจึงเป็นไปได้ทั้งในแนวทางเพื่อการปลูกฝังเจตคติ จินตนาการ ฝึกฝนทักษะการคิด และการสำรวจ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอ การสื่อสาร การเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานกลุ่ม และทักษะการตัดสินใจ เป็นต้น

วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะและความสามารถพื้นฐานทางสังคม ทักษะการคิดและทักษะชีวิตอย่างหลากหลาย ทั้งการวางแผน การสำรวจ การสังเกต บันทึกรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอ การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การฝึกมารยาททางสังคม รวมทั้งเกิดความรักและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

ผู้รู้ ภูมิปัญญา และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นศูนย์รวมปรัชญา แนวคิด หลักปฏิบัติสำคัญของกลุ่มคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รับการถ่ายทอดประสบการณ์ วิธีปฏิบัติ จากผู้รู้ / ภูมิปัญญา หรือปราชญ์ชาวบ้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม และข่าวสาร (Electronics, Computer, Telecommunication and Information) ทำให้สังคมโลกสามารถสื่อสารกันได้ทุกแห่งทั่วโลกอย่างรวดเร็ว สามารถรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ ได้พร้อมกัน สามารถเรียนรู้ได้ทุกขณะเวลา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา

๓. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้นักเรียนปฏิบัติ อาจจะกำหนดได้ ดังนี้

๓.๑ โรงเรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดความสนใจ โดยอาจจะทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม มีครูเป็นที่ปรึกษา แนวทางนี้เหมาะสมสำหรับระยะเวลาเริ่มต้นที่นักเรียนยังไม่มีความพร้อม หรือยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง หรืออาจจะเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ที่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนากระบวนการคิด ความรับผิดชอบ และยังต้องคำนึงถึงความพร้อมของอุปกรณ์ จำนวนครู ความรู้ ความสามารถของครู และความปลอดภัยของนักเรียนในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนเลือกทำได้แก่ กิจกรรมภาคปฏิบัติจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมอิสระตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ทางวิชาการ (ศึกษา ค้นคว้า อิสระ) กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ครูกำหนดร่วมกับนักเรียน กิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ให้นักเรียนทำร่วมกับ ผู้ปกครอง ชุมชน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการ/ทักษะทางอาชีพ เป็นต้น

๓.๒ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนหรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติ โดยนักเรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลายระดับชั้น มาทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน การเสนอกิจกรรมดังกล่าวต้องมีครูเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะการทำกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง กิจกรรมที่นักเรียนนำเสนออาจจะเป็นกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะ กลุ่มกิจกรรมเสรี กลุ่มกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพ กลุ่มกิจกรรมสอนเสริมวิชาการ หรือเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์หรือจำลองจากสภาพจริงในท้องถิ่น ในสังคม ให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน หรือให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ ความผูกพัน และหวงแหนในท้องถิ่นมากขึ้น เป็นต้น

๓.๓ โรงเรียนใช้ทั้งสองแนวทางร่วมกัน กรณีนี้เหมาะสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับ เช่น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ให้โรงเรียนพิจารณาตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

๔. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่ออำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน

๕. จัดนำเสนอผลงานของนักเรียน ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๖. สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน

แนวทางการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

๑. หมวดที่ ๑ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ตัดสินผลการประเมินเป็น **“ผ่าน”** และ **“ไม่ผ่าน”** ตามเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรสถานศึกษา

๒. หมวดที่ ๒ – ๔ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ให้ประเมินผลความก้าวหน้าพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจจะบันทึกผลการประเมินเป็นแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียนรายบุคคล

ตัวอย่างการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ประเด็นการวัดและประเมินผล	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
การทำงานเป็นทีม	สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ	- แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
ทักษะการแก้ปัญหา	- ตรวจผลงาน การปฏิบัติงาน - สอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	- แบบประเมินประเมินผลงาน - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) - แบบประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม
ทักษะการคิดวิเคราะห์	ตรวจผลงาน (ภารงาน/ชิ้นงาน)	- แบบประเมินประเมินผลงาน - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric)
คุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู)	- สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ - สอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง	- แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ - เกณฑ์คุณภาพ (Rubric) - แบบประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม

ส่วนที่ 4
ตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ

ในการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติ มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังนั้นการดำเนินงานจะเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ

๑. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”มีความชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
๒. มีระบบการกำกับ ติดตาม ที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. มีคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.) มีความรู้ ความเข้าใจ นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
๓. มีระบบการกำกับ ติดตาม และนิเทศอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
๔. มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.)

๑. มีแนวทางการขับเคลื่อนและตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
๒. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ
๓. สถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
๔. มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ
๕. มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ
๖. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

สถานศึกษา

๑. มีแนวทางการขับเคลื่อนและตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับสถานศึกษาที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
๒. มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ
๓. ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
๔. มีตารางเรียนที่เอื้อต่อการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๕. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๖. มีกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมสร้างสรรค์ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๗. มีการนำผลการพัฒนานักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง
๘. มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ
๗. มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

๘. มีการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๙. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน
๑๐. ชุมชนเข้าใจ ให้ความร่วมมือ สนับสนุนการบริหารจัดการเวลาเรียนของโรงเรียน

นักเรียน

๑. ได้เรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยใช้เวลาเรียนทั้งด้านวิชาการ และการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะชีวิต และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ตามศักยภาพของตนเองแต่ละคน
๓. มีการประเมินตนเอง และนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
๔. มีความสุขในการเรียนรู้ มีภาระงาน การบ้าน เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด
๕. มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการทดสอบ PISA และผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้ปกครอง

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๒. มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
๓. มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของนักเรียน

บรรณานุกรม

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 278/2558. **ผลประชุมองค์กรหลัก 1/2558.** [อินเทอร์เน็ต]. 2558. [เข้าถึงเมื่อ 28 ส.ค. 2558]. http://www.moe.go.th/websm/2015/aug/278.html

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 283/2558. **สพฐ.แจ้งเขตพื้นที่การศึกษาเตรียมคัดเลือกโรงเรียนทุกระดับตามนโยบายการปรับลดเวลาเรียน.** [อินเทอร์เน็ต]. 2558. [เข้าถึงเมื่อ 28 ส.ค. 2558]. http://www.moe.go.th/websm/2015/aug/278.html

ณัฐพล บัวจันทร์. **Teach Less Learn More :TLLM (สอนน้อย เรียนรู้มาก).** [เข้าถึงเมื่อ 28 ส.ค. 2558]. http://www.l3nr.org/posts/544819, ออนไลน์.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. **๒๑st Century-Skills for CMU Faculty Development ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๒๖.

เวชฤทธิ์ อังกนะภัทรขจร. **การประยุกต์ใช้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์.** วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 เดือนตุลาคม 2554-มกราคม 2555.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๓.

_____. **การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** เอกสารอัดสำเนา.

_____. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๓.

_____. **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๓.

_____. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๓.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ openworlds. พ.ศ.2554

อัจฉรา นุ่มชูผล. **Teach Less Learn More : กรอบแนวคิดของการสอนน้อย เรียนรู้มาก.** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, https://atcharatantan.wordpress.com. มิถุนายน 2013.

ภาคผนวก

ตัวอย่าง กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตัวอย่างกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตัวอย่างที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. ชื่อกิจกรรม ถกแถลง

2. เวลาที่ใช้ 4 ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการถกแถลง

๒. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

3. เพื่อเกิดความร่วมมือและหาทางออกร่วมกัน

4. เพื่อให้นักเรียนมีความจริงใจและเห็นประโยชน์ของทุกฝ่ายร่วมกัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนถกปัญหาในโรงเรียนที่ควรนำมาคุยกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

2. นักเรียนร่วมกันเข้ากลุ่มตั้งประเด็นที่ต้องถกแถลงและกติการ่วมกันในการสนทนา

3. ตั้งปัญหาที่ต้องถกแถลง เช่น ความสะอาดบริเวณโรงเรียน วินัยในการรับประทานอาหาร การแสดงความเคารพของนักเรียน เป็นต้น

4. จากประเด็นที่ตั้งปัญหา ให้ร่วมกันหาสาเหตุเกิดจากอะไร และที่มาของปัญหา

5. ทุกกลุ่มร่วมกันหาข้อสรุปที่ได้จากการถกแถลงที่นำไปสู่การนำเสนอแนะได้อย่างรอบคอบ

6. นำข้อเสนอแนะไปสู่การปฏิบัติหลังจากได้ข้อสรุปว่าควรจะปฏิบัติร่วมกันอย่างไร

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์ตัวอย่างการโต้วาที / การอภิปราย / การประชุมสภานักเรียน

2. รูปภาพการประชุม

3. ตัวอย่างหัวข้อการถกแถลง

6. การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 สังเกตความสำเร็จของการถกแถลงในขณะปฏิบัติกิจกรรม

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

๑. ชื่อกิจกรรม **ถกแถลง แสดงความคิดเห็น**

๒. เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนร่วมกัน “ถก” หรือ “อภิปราย” ในประเด็นหรือหัวข้อต่าง ๆ เป็นกลุ่มย่อย และนำผลมา “แถลง” ต่อกลุ่มใหญ่

๒. เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นำไปสู่การแก้ปัญหาร่วมกัน

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๔.๑ ขั้นเตรียมการ

๑) จัดกลุ่มถกแถลง กลุ่มละ 6-8 คน แต่ละกลุ่มเลือกสมาชิก ปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

ประธาน เป็นผู้นำการถกแถลง โดยดำเนินการให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับหัวข้อที่กำหนด

รองประธาน ช่วยงานที่ประธานมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่แทนประธาน กรณีประธานไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการ จดบันทึก เพื่อจัดทำข้อสรุปของหัวข้อที่ถกแถลงเสนอต่อกลุ่มใหญ่

ผู้ช่วยเลขานุการ ช่วยงานตามที่เลขานุการมอบหมาย

สมาชิกกลุ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะและยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกอื่น

๒) จัดถกแถลง 2 ครั้ง

๓) ระยะเวลาการถกแถลง ครั้งละ 2 ชั่วโมง แบ่งเป็นเวลาสำหรับ “ถก” ในกลุ่มย่อย ๑ ชั่วโมง แล้วส่งผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการถกแถลง ในกลุ่มใหญ่ ๑๐ นาที ให้สมาชิกกลุ่มอื่นซักถาม ๑๐ นาที ทั้งนี้ ผู้แทนกลุ่มแต่ละคนต้องนำเสนอไม่ซ้ำกัน

๔) กำหนดให้กลุ่มถกแถลงส่งบันทึกสาระสำคัญของการถกแถลง พร้อมชื่อผู้เข้าประชุมถกแถลง เป็นเอกสารตามแบบทุกครั้ง

๔.๒ ขั้นดำเนินการ

ประธานกลุ่มกล่าวนำ เรื่องต่อไปนี้

๑) การกำหนด/คัดเลือก หัวข้อถกแถลง เช่น คนไทยมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ รักษ์ป่า รักษ์น้ำ รักษ์ธรรมชาติ เรารักพ่อหลวงของเรา ค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย หรือ ทำไมคนไทยต้องรักชาติ ฯลฯ

๒) การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น กำหนดขอบเขตของปัญหาที่มีผลกระทบต่อหัวข้อที่ถกแถลง เช่นในประเด็น ทำไมคนไทยต้องรักชาติ ดังนี้

วิธีแสดงความรักชาติ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาประเทศชาติ ๒) คนในชาติมีความสามัคคีกัน ๓) การประหยัดพลังงาน ๔) การรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ๕) พูดและใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ๖) ยืนตรงเคารพเพลงชาติไทย/ธงชาติไทย

๓) ข้อเท็จจริง

๓.๑) นักเรียนเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ต้องตั้งใจแสวงหาความรู้จะเติบโตเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ และใช้ความรู้ประกอบอาชีพที่สุจริต เช่น ริท เดอะสตาร์ ญาญ่า เป็นต้น

๓.๒) ถ้ารักชาติ คนในชาติต้องสามัคคี ชาติจะเจริญได้ คนในชาติต้องไม่แตกแยกกัน รู้จักให้อภัยกัน และช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาสอันควร เห็นความสำคัญของคนอื่นทุกคน

๓.๓) การประหยัดพลังงาน พลังงานเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความมั่งคั่งของชาติ

๓.๔) การรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของชาติต้องอนุรักษ์ไว้

๓.๕) การพูดภาษาไทยได้ถูกต้อง การมีภาษาเป็นของตนเอง แสดงว่ามีเอกราช

๓.๖) การยืนตรงเคารพเพลงชาติ ธงชาติ แสดงไว้ซึ่งความภูมิใจในความเป็นไทย

๔) ข้อพิจารณา

๔.๑) “ความรักชาติ” ประเมินได้จากพฤติกรรมใดของคนไทยในปัจจุบัน

๔.๒) ถ้ามีคนถามว่า “ความรักชาติคืออะไร” นักเรียนจะตอบว่าอย่างไร

๔.๓) ถ้านักเรียนเป็นคนที่รักชาติ ต้องปฏิบัติตนอย่างไร

๔.๔) จริงหรือไม่ที่จะกล่าวว่า “รักชาติ ➔คนในชาติต้องสามัคคี”

๕) ข้อสรุป

ความรักชาติที่ถูกต้อง คือ ทุกคนรู้จักหน้าที่ของตนเอง เสียสละความสุข เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๖) ข้อเสนอแนะ

คนไทยทุกคน ต้องแสดงความรักชาติ ดังที่รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชาธิบายว่า “ให้คนไทยเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี เสียสละให้ชาติ ไม่ยอมให้ใครมาแย่งถิ่นที่ตั้งของชาติ”

๔.๓ ขั้นสรุปผล

๑) สมาชิกทุกคนในกลุ่มบันทึกข้อสรุปและข้อเสนอแนะและประโยชน์ที่ได้รับจากการถกแถลงลงในสมุดบันทึกการถกแถลงของตนเอง

๒) สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุป ประโยชน์ที่ได้รับจากการถกแถลง

๕. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. สมุดบันทึกการถกแถลง

๒. กระดาษ A 4

๖. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1.๑ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม และการยอมรับข้อตกลงของกลุ่มใหญ่

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

				
☐	☐	☐	☐	☐
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

1. ชื่อกิจกรรม หนูน้อยนักสืบ

2. เวลาที่ใช้ 5 ชั่วโมง

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในสิ่งที่ตนสนใจจนหมดประเด็นคำถามที่สงสัย
3. เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการสืบค้นความรู้และหาคำตอบในสิ่งที่ตนสนใจจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้
4. เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอหัวข้อเรื่องในสิ่งที่ตนเองสนใจโดยครูอาจจะกำหนดกรอบกว้าง ๆ เช่น ในภาคเรียนนี้นักเรียนได้เรียนเรื่องสัตว์ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ครูก็ให้นักเรียนเสนอชนิดของสัตว์ที่นักเรียนต้องการศึกษาเพิ่มเติม เช่น กระต่าย ปลา แมว สุนัข
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งประเด็นคำถามจากสิ่งที่ตนเองสนใจ นักเรียนวางแผนการสืบค้นข้อมูล
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการสืบค้นข้อมูลจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอาเซียน โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน
4. นักเรียนแต่ละคนบันทึกความรู้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความรู้ ซึ่งการสืบค้นความรู้ในที่นี้มีจุดประสงค์หลักคือการตอบคำถามในประเด็นที่นักเรียนสนใจหรืออยากรู้
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสืบค้นให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

5. สื่อการเรียนรู้

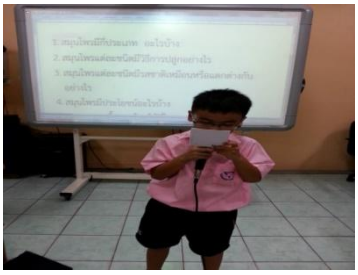
1. สมุดบันทึกความรู้
2. วิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่นักเรียนสนใจ
3. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน (ขึ้นอยู่กับหัวข้อที่นักเรียนสนใจ) เช่น ห้องสมุด ห้องเรียนพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องอาเซียน ห้องคอมพิวเตอร์
4. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน (ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชน) เช่น ศูนย์การเรียนรู้ป่าชายเลน ศูนย์การเรียนรู้การทำนาเกลือ

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน
3. ตรวจสมุดบันทึกความรู้ของนักเรียน
4. สังเกตการนำเสนอผลงานของนักเรียน

7. ภาพประกอบ

8. อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโรงเรียนอนุบาลสมุทรสาคร

ตัวอย่างที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

๑. ชื่อกิจกรรม วันกีฬาครอบครัว

๒. เวลาที่ใช้ ๓ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

๒. เพื่อให้นักเรียนและครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. จัดกิจกรรมวันกีฬาครอบครัว โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าร่วมแข่งขัน

๒. กิจกรรมที่ใช้ในการแข่งขันเป็นกีฬาพื้นบ้าน

๓. ให้ผู้แข่งขันทุกทีม ศึกษาวิธีการแข่งขัน โดยเคารพ กฎ กติกา และมีน้ำใจนักกีฬา

เกมที่ ๑ วิ่งสามขา หารัก

อุปกรณ์ที่ใช้

เชือกไนล่อน

วิธีเล่น

๑. กำหนดให้แต่ละทีม มีผู้เล่น ๓ ท่าน

๒. ให้ผู้ปกครองท่านแรกและนักเรียนผูกขาติดกันให้มีลักษณะ ๓ ขา เมื่อพร้อมแล้ว ให้ทุกทีมยืนที่จุดเริ่มต้น ให้ผู้ปกครองอีก ๑ ท่าน ยืนที่เส้นชัย

๓. เมื่อผู้แข่งขันได้ยินสัญญาณนกหวีด ให้เริ่มการแข่งขัน โดยการวิ่ง ๓ ขา ทีมที่วิ่งถึงเส้นชัยแล้ว ให้ทั้ง ๓ ท่านกอดและหอมแก้มกัน ใครทำภารกิจเสร็จก่อนแสดงว่าทีมนั้นเป็นผู้ชนะ

เกมที่๒ วิ่งวิบาก ฝากรัก

อุปกรณ์ที่ใช้

๑. นม UHT เท่าจำนวนทีมแข่งขัน

๒. อุปกรณ์แต่งหน้า แต่งตัว

ฐานที่ ๑ มาดื่มนมกันเถอะ

ฐานที่ ๒ แม่หนูสวยที่สุดในโลก

ฐานที่ ๓ พ่อหนูหล่อที่สุดในโลก

วิธีเล่น

๑. กำหนดให้แต่ละทีม มีผู้เล่น ๓ ท่าน กำหนดให้ฐานที่ ๑ เป็นนักเรียน ฐานที่ ๒ และ ๓ เป็นผู้ปกครอง

๒. ให้นักเรียนของแต่ละทีมยืนที่จุดเริ่มต้น เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีดเริ่มแข่งขัน ให้นักเรียนวิ่งไปฐานที่ ๑ แล้วดื่มนมให้หมดกล่อง

๓. จากนั้นวิ่งไปฐานที่ ๒ จากนั้น ให้นักเรียนแต่งหน้า/แต่งตัวให้ผู้ปกครองคนที่ ๑ เมื่อแต่งตัวเสร็จให้ทั้ง ๒ ท่าน วิ่งไปฐานที่ ๓ และช่วยกันแต่งหน้า/แต่งตัวให้ผู้ปกครองคนที่ ๒

๔. เมื่อแต่งเสร็จให้ผู้ปกครองทั้งสองผสานมือกัน ให้นักเรียนนั่งที่แขนของทั้ง ๒ ท่าน จากนั้นวิ่งไปที่เส้นชัย ใครถึงก่อนเป็นผู้ชนะ

เกมที่ ๓ สกีบก

อุปกรณ์

สกีบก สำหรับผู้เล่นทีมละ ๓ ท่าน

วิธีเล่น

๑. กำหนดให้แต่ละทีม มีผู้เล่น ๓ ท่าน

๒. ให้ผู้แข่งขันแต่ละทีมยืนที่จุดเริ่มต้น ทุกท่านสวมสกีบก

๓. เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีด ให้แต่ละทีมแข่งสกีบก ใครถึงเส้นชัยก่อนเป็นผู้ชนะ

เกมที่ ๔ แทงไม่ยั้ง

อุปกรณ์

๑. ลูกโป่ง

๒. ไม้ไผ่สีสุก ยาว ๓ เมตร

๓. เข็มเย็บผ้า

(นำเข็มเย็บผ้าติดที่ปลายไม้ไผ่, เป่าลูกโป่ง นำแขวนไว้ที่เส้นชัย อย่างน้อย ๑๐ ลูก)

วิธีเล่น

๑. กำหนดให้แต่ละทีม มีผู้เล่น ๕ คน (แต่ละคนอาจเป็นเพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมชั้นเรียนของลูก และทุกทีมต้องมีครูร่วมแข่งขันด้วยอย่างน้อยทีมละ ๑ คน)

๒. ให้แต่ละทีมยืนค่อมที่ไม้ไผ่ และวิ่งไปที่เส้นชัย และพยายามแทงลูกโป่งให้แตก ทีมใดทำลูกโป่งแตกหมดก่อน ให้ถือเป็นฝ่ายชนะ)

๕. สื่อการเรียนรู้

กติกาการแข่งขันกีฬาครอบครัว

6. การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน
2. สังเกตความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวอย่างที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. ชื่อกิจกรรม มัคคุเทศก์น้อย

๒. เวลาที่ใช้ ๑๒ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนานักเรียนมีความรู้ความสามารถนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

๒. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้อย่างสมบูรณ์แบบได้สาระ

๓. เพื่อให้นักเรียนได้รู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และฝึกทักษะเบื้องต้นในการถ่ายทอดความรู้

2. เชิญวิทยากรด้านมัคคุเทศก์มาให้ความรู้

3. นักเรียนฝึกทักษะการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยว

4. ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการฝึกทักษะ

5. สรุปและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

๕. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วิทยากร

2. สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สำคัญในท้องถิ่น

3. สื่อต่างๆ เช่น เอกสาร วารสาร อินเทอร์เน็ต

๖. การวัดผลประเมินผล

6.1สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

6.1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จ ของกิจกรรม

6.2แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

7. ภาพประกอบ

8. อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

http://campus.sanook.com/
https://blog.eduzones.com
http://www.aseanthai.net/
http://www.memocent.chula.ac.th/

ตัวอย่างที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1. ชื่อกิจกรรม **ฟุด ฟิด ฟอ ไฟ สไตล์มูฟวี่**

๒. เวลาที่ใช้ ๖ ชั่วโมง

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนสามารถแปลคำศัพท์จากภาพยนตร์ได้

๒. เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 – 2 ครูเปิดภาพยนตร์ภาคภาษาอังกฤษ (Soundtrack) ให้นักเรียนชม

ชั่วโมงที่ 3 – ๔

๑. ครูให้นักเรียนเดาคำศัพท์จากลักษณะท่าทางของตัวละครในขณะชมภาพยนตร์

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๕ คน ช่วยกันหาคำศัพท์และช่วยกันแปลคำศัพท์จากการชมภาพยนตร์ อย่างน้อยกลุ่มละ ๒๐ คำ

ชั่วโมงที่ ๕ – ๖ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอคำศัพท์และคำแปลที่ได้จากการชมภาพยนตร์ โดยให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่น ๆ ลองแปลความหมายคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปแง่คิดที่ได้จากการชมภาพยนตร์

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

๑. ภาพยนตร์ต่างประเทศ

๒. ใบกิจกรรม ฟุด ฟิด ฟอ ไฟ สไตล์ มูฟวี่

๖. การวัดและประเมินผล

6.1สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

6.1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จ ของกิจกรรม

6.2แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

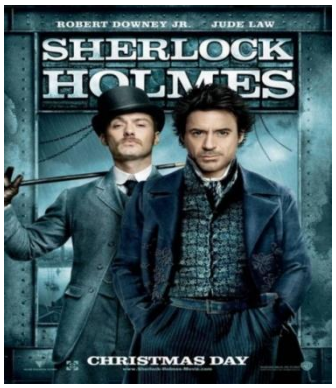

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

๗. ภาพประกอบ

ตัวอย่างภาพยนตร์

๘. อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

กระปุก (Kapook). ๒๕๕๘. “SHERLOCK HOLMES” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://movie.kapook.com/photo/sherlockholmes_297.html (๑๕ กันยายน ๒๕๕๘)

กระปุก (Kapook). ๒๕๕๘. “THE LORD OF THE RINGS” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://movie.kapook.com/photo/sherlockholmes_297.html (๑๕ กันยายน ๒๕๕๘)

กระปุก (Kapook). ๒๕๕๘. “TWILIGHT NEW MOON” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://movie.kapook.com/photo/sherlockholmes_297.html (๑๕ กันยายน ๒๕๕๘)

กระปุก (Kapook). ๒๕๕๘. “HARRY POTTER” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://movie.kapook.com/photo/sherlockholmes_297.html (๑๕ กันยายน ๒๕๕๘)

กระปุก (Kapook). ๒๕๕๘. “IRON MAN 3” [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://movie.kapook.com/photo/sherlockholmes_297.html (๑๕ กันยายน ๒๕๕๘)

ใบกิจกรรม ฟุด ฟิด ฟอ ไฟ สไตล์ มูฟวี่

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....
ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำศัพท์จากภาพยนตร์ที่ชม

๑. ..... คำอ่าน..... คำแปล.....
๒. ..... คำอ่าน..... คำแปล.....
๓. ..... คำอ่าน..... คำแปล.....
๔. ..... คำอ่าน..... คำแปล.....
๕. ..... คำอ่าน..... คำแปล.....

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม
กิจกรรม ฟุด ฟิด ฟอ ไฟ สไตล์ มูฟวี่

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน				สรุปผล
		ร่องรอย/ผลงานการเข้าร่วมกิจกรรม	ปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่ม	ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองานกลุ่ม	

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนแสดงพฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างน้อย ๒ รายการ

แบบประเมินความพึงพอใจ
กิจกรรม กิจกรรมฟุด ฟิด ฟอ ไฟ สไตล์ มูฟวี่

ชื่อ-สกุลผู้บันทึก.....ชั้น.....เลขที่.....
วัน เดือน ปี.....เวลา.....

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

❖**ความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ**

.....
.....
.....
.....
.....

❖**ความพึงพอใจต่อความรู้/ประสบการณ์ที่ได้รับ**

.....
.....
.....

☺ **ความพึงพอใจในภาพรวมของการเข้ากิจกรรม**

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

❖**ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

.....
.....

ตัวอย่างที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

1. ชื่อกิจกรรม มาสนุกกับศิลปะกันเถอะ

2. เวลาที่ใช้ 4 ชั่วโมง

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักชื่นชมความงามสุนทรียภาพ ซึ่งมีคุณค่าต่อมนุษย์
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบวิชาชีพ

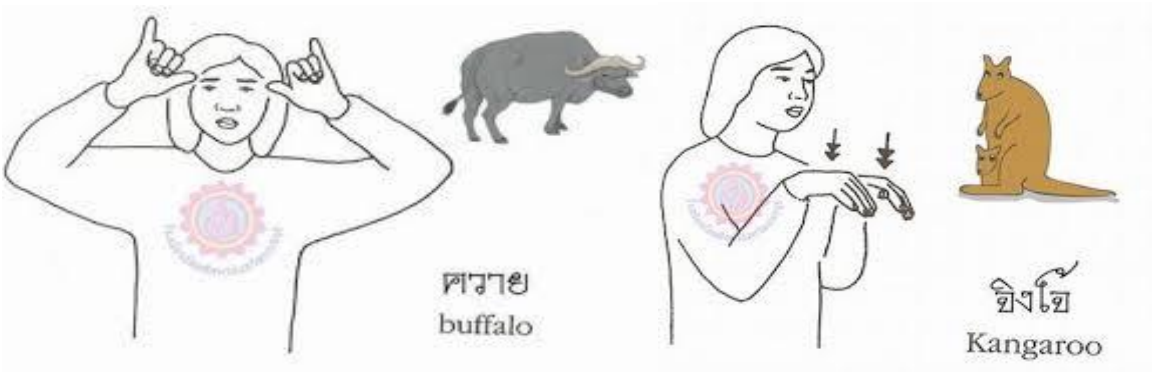
4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

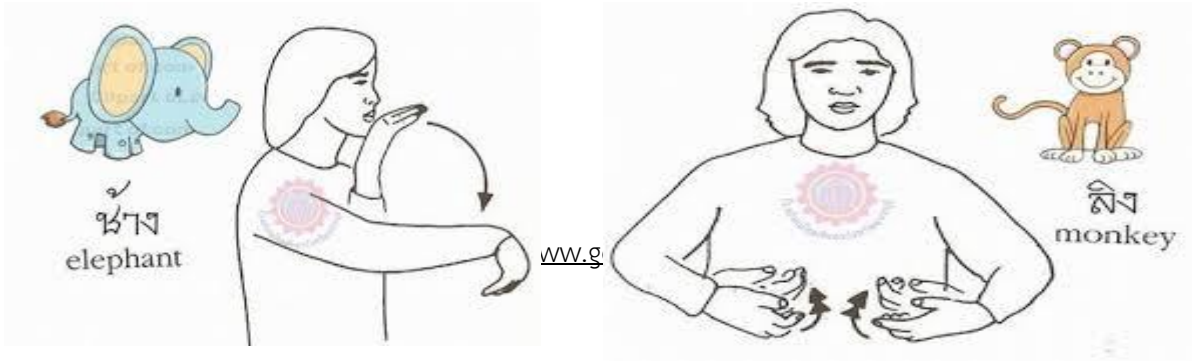
มาเรียนรู้กันเถอะ

1. วาดภาพสัตว์ที่นักเรียนรู้จักหรือที่ชอบมา ๑ ชนิดพร้อมกับทำท่าประกอบ
   1. ครูอธิบายถึงสัตว์ที่สามารถนำมาเลี้ยงได้ยกตัวอย่างเช่น สุนัข แมว นก กระต่าย เป็นต้น
   2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าที่บ้านของนักเรียนใครเลี้ยงสัตว์ประเภทใดบ้าง
   3. ครูให้นักเรียนนึกสัตว์ที่ตัวเองชอบไว้ในใจ พร้อมกับแจกกระดาษแล้วให้นักเรียนวาดรูปสัตว์ที่ตัวเองชอบพร้อมกับบอกว่าใครวาดรูปเสร็จแล้วให้เอารูปออกมาส่งพร้อมกับแสดงท่าทางเลียนแบบสัตว์ประเภทนั้นด้วย

www.gotoknow.org

ชั่วโมงที่ 2

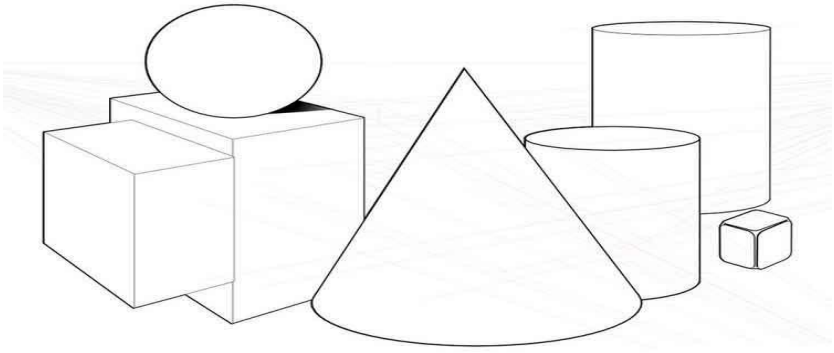
สองไม้ สองมือ

1. การปั้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ

1. รูปทรงในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. รูปร่างที่เรามองเห็นในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีลักษณะต่างกันไป โดยรูปร่างมีลักษณะเป็น ๓ มิติ ความกว้าง ความยาว และความลึก หรือความหนาทำให้รูปทรงมีลักษณะสวยงาม และสมจริงมากกว่ารูปร่าง รูปทรงแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

2.1 รูปทรงเรขาคณิต เป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอนสามารถระบุชื่อเรียกได้ เช่นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกลม พีระมิด กรวย

novation.kpru.ac.th

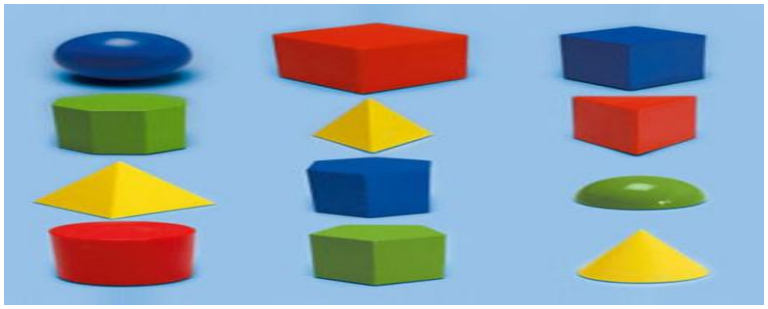
2.2 รูปทรงอิสระ เป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นนอน มีทั้งเกิดขึ้นตามธรรมชาติและเกิดขึ้นจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น รูปทรงของสัตว์ต่างๆ รูปทรงก้อนหิน รูปทรงรองเท้า

http://innovation.kpru.ac.th/

ครูอธิบายถึงความสำคัญในการปั้นเป็นรูปต่างๆ ว่ามีความสำคัญเพราะเป็นพื้นฐานในการที่นักเรียนจะได้นำไปขึ้นรูปต่าง ๆ

1. ครูแบ่งนักเรียนให้นั่งเป็นกลุ่มๆพร้อมกับแจกอุปกรณ์ (ดินน้ำมัน)
2. ครูสาธิตวิธีการปั้นดินน้ำมันขึ้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ

www.thaiadapp.com

ชั่วโมงที่ 3

ปั้นตามจินตนาการ

1. ครูอธิบายถึงการปั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในงานประติมากรรมที่มีลักษณะเป็น ๓ มิติ มีความกว้าง ความยาว ความหนา สามารถจับต้องหรือสัมผัสได้ การปั้นสามารถทำได้โดยการนำส่วนย่อยมารวมกันให้เกิดเป็นรูปทรงตามต้องการ

2. ครูอธิบายถึงความหมายของจินตนาการว่าคืออะไรจากนั้นจึงให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยแล้วจึงแจกอุปกรณ์ (ดินน้ำมัน)

3. ครูให้นักเรียนปั้นดินน้ำมันเป็นรูปต่างๆ ตามจินตนาการ ครูให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด

xn--12c1bobh8dyb4bnrq1kue.blogspot.com

coffee-drawing.blogspot.com

jaikoh.exteen.com

ชั่วโมงที่ 4

การเป่าสี

การสร้างภาพด้วยการเป่าสี เป็นเทคนิคการสร้างภาพอีกแบบหนึ่ง ที่ให้ภาพสวยงามและเกิดจินตนาการ เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นในการเรียนรู้เกี่ยวกับการวาดภาพและการใช้สีน้ำหรือสีโปสเตอร์

ขั้นตอนการเป่าสี

1. ผสมสี
2. หยดสีลงบนกระดาษ
๓. ใช้หลอดกาแฟเป่าสีให้แตกกระจาย

เทคนิคการเป่าสีให้ได้ภาพสวยงาม

๑. ผสมสีกับน้ำให้เหลวพอเหมาะไม่ข้นหรือเหลวเกินไป

๒. ใช้สีหลากหลาย

๓. ใช้กระดาษวาดภาพ ร้อยปอนด์ขึ้นไป

๔. เป่าสีให้แตกกระจายรอบทิศทาง หากต้องการให้สีแตกกระจายไปทางใดเป็นพิเศษให้เอียงกระดาษเล็กน้อย

๕. เมื่อเป่าสีเสร็จแล้วควรนำไปผึ่งลมให้แห้งไม่ควรนำไปผึ่งแดดเพราะจะทำให้กระดาษบิดไม่สวยงาม

https://www.gotoknow.org/posts/54529

jaruwan99999.blogspot.com

www.kukai.ac.th www.suwattanakindergarten.com witchuda08.blogspot.com

5. สื่อการเรียนรู้

๑. การสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว
๒. บริเวณภายในพื้นที่ของโรงเรียน
๓. ห้องสมุด ห้องค้นคว้าทางเทคโนโลยี

6. การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
๒. สังเกตจากผลงานที่ได้ปฏิบัติ

7. ภาพประกอบ

ภาพตามกิจกรรมต่าง ๆ

8. อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

www.photoontour9.com
www.tykatai.diaryclub.com
www.oknation.net
www.artlaemkom.blogspot.com
www.gotoknow.org
www.novation.kpru.ac.th
www.innovation.kpru.ac.th/
www.thaiadapp.com
www.jaikoh.exteen.com
www.gotoknow.org/posts/54529
www.kukai.ac.th
www.suwattanakindergarten.com
www.witchuda08.blogspot.com

ตัวอย่างที่ 8 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1. ชื่อกิจกรรม **สบู่สลักลาย**

2. เวลาที่ใช้ 4 ชั่งโมง

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการแกะสลักสบู่
2. เพื่อให้นักเรียนฝึกจัดตกแต่ง และกำหนดราคาจำหน่ายได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูอธิบายถึงลักษณะของงานแกะสลัก การเลือกสบู่ตลอดจนสาธิตการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการแกะสลักและการเก็บรักษาเครื่องมือ

๒. นักเรียนฝึกทักษะการแกะสลักสบู่ และสร้างผลงานแกะสลักได้สวยงามและสร้างสรรค์

๓. นักเรียนคำนวณราคาจำหน่ายได้เหมาะสมกับชิ้นงาน

5. สื่อการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมการแกะสลักสบู่
2. ตัวอย่างสบู่แกะสลักรูปแบบต่างๆ
3. วัสดุอุปกรณ์การแกะสลักสบู่

6. การวัดและประเมินผล

6.1สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

6.1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จ ของกิจกรรม

6.2แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

7. ภาพประกอบ

8. อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

http://www.kruaklaibaan.com/viewtopic.php?p=322509
http://krabiwalkingstreet.com/